

Державна архівна служба України

Миколаївська обласна державна
адміністрація

Державний архів
Миколаївської області

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РАДИ

14.02.2019 № 2

м. Миколаїв

Голова – Левченко Л.Л.

Секретар – Мельник М.О.

Присутні члени науково-методичної ради: Климова Л.С., Колесник Н.А., Котляр Ю.В., Кузьменко Н.В., Пікуль Г.Б., Серединський О.В., Сидоренко А.І., Тригуб О.П.

Порядок денний:

Розгляд та схвалення тексту статті «Архівні установи Миколаївщини у 30-х рр. ХХ ст.».

Доповідає: Левченко Л.Л.

СЛУХАЛИ:

Левченко Л.Л. – директора держархіву області, д. і. н.

Доповідач зазначила, що для участі у міжнародній науково-практичній конференції «Архівістика: теорія, методика, практика» на базі Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка нею підготовлено статтю «Архівні установи Миколаївщини у 30-х рр. ХХ ст.». У статті висвітлено історію архівних установ Миколаївщини в 30-х рр. ХХ ст., у т. ч. Миколаївського окружного (місцевого) архівного управління, Первомайського окружного (місцевого) архівного управління, Миколаївського державного історичного архіву, Первомайського державного історичного архіву, Миколаївського обласного архівного управління та Миколаївського обласного архіву, а також архівів у районах, які в 30-ті рр. ХХ ст. перебували в Одеській (з 1937 року – Миколаївській) області, а нині входять до складу Миколаївської, Херсонської та Кіровоградської областей.

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Серединський О.В. – заступник начальника відділу інформації та використання документів держархіву області, к. і. н.

Виступаючий зазначив, що архівні установи Миколаївщини у 30-х роках ХХ ст. розвивалися у надзвичайно важких умовах, особливо в районах. Упродовж 1932 р. – початку 1941 рр. так і не було створено умов для фізичного зберігання документів. Суттєвою проблемою була відсутність у «нових» архівістів професійної освіти, а втім, «нові» архівісти боролися за збереження архівів у районах щосили. Виконуючи плани обстеження архівних час-

тин і діловодства установ, сільрад і колгоспів, завідувачі архівів ходили пішли з села до села. Вони працювали в холодних приміщеннях, упорядковуючи документи, й робили це самотужки, бо керівники установ узагалі не зважали на потреби в упорядкуванні документів, створених у діяльності їх установ. Саме завдяки зусиллям «нових» архівістів, на тлі загального знищення документів напередодні й втрати документів під час нацистської окупації, вдалося зберегти ті рештки історичних джерел за 30-ті рр. ХХ ст., які сьогодні ми маємо в державних архівах Миколаївської, Одеської, Херсонської та Кіровоградської областей.

Умови, в яких працювали окружні (місцеві) архівні управління, реорганізовані в державні історичні та обласний архіви, характерні партійно-політичним тиском з боку радянських і партійних органів і, насамперед, НКВС, що у 1938 році вилилося в цілковите підпорядкування архівів органам НКВС. Багато працівників Миколаївського окружного (місцевого) архівного управління, згодом Миколаївського державного історичного архіву, було звільнено внаслідок реакції влади на здійснений ними опір сталінському керівництву, за наказом якого вивезено з Миколаєва й ліквідовано Чорноморський центральний військово-морський архів. Радянська влада переслідувала мету цілковитого забезпечення архівів кадрами з комуністичною свідомістю, тобто членами компартії та комсомолу. З часу підпорядкування архівів НКВС їх робота проходила в умовах посиленої секретності, архівні документи розроблялися переважно в оперативно-чекістських цілях. Напередодні нацистської окупації виокремлені до секретного зберігання фонди в більшості були знищені, зовсім незначна їх кількість була вивезена до евакуації, інші, фактично, були покинуті під опікою самих архівістів, котрим не вдалося евакуюватися.

Стаття дуже цікава, у ній викладено всі етапи реформування мережі архівних установ у 30-ті роки ХХ ст., наведено статистичні дані щодо концентрації архівних документів у сховищах, рух особового складу архівів. По тексті статті автор наводила прізвища керівників районних архівів, оскільки їм ніколи не приділялося уваги в історичній літературі, проте вони гідні увічнення в історії архівної справи України.

Запропонував схвалити текст статті «Архівні установи Миколаївщини у 30-х рр. ХХ ст.» та рекомендувати до участі у міжнародній науково-практичній конференції «Архівістика: теорія, методика, практика» на базі Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити текст статті «Архівні установи Миколаївщини у 30-х рр. ХХ ст.» та рекомендувати до участі у міжнародній науково-практичній конференції «Архівістика: теорія, методика, практика» базі Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка.

Голова

Л. ЛЕВЧЕНКО

Секретар

М. МЕЛЬНИК